

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АГРАРНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Лакатош М. О.

ВСТУП

Емпіричне обґрунтування та розробка проблеми підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі до професійної діяльності, моделювання цього процесу потребує проведення відповідної експериментальної перевірки. Не менш важливою, на нашу думку, є позиція С. Гончаренка, відповідно до якої «педагогічний експеримент дає можливість отримати нові знання про причинно-наслідкові відношення між педагогічними факторами, умовами, процесами шляхом планомірного маніпулювання однією або кількома дійсними факторами й реєстрації відповідних змін у поведінці об'єкта чи системи, які вивчаються»¹.

Разом із тим, проаналізувавши науково-педагогічну літературу з проблеми особливостей професійної підготовки в закладах вищої освіти аграрного профілю, можемо стверджувати про відсутність конкретного цілісного дослідження стану готовності майбутніх фахівців аграрної галузі до професійної діяльності. Розв'язання цього питання й спонукало до проведення експериментального дослідження, в ході якого на констатувальному етапі дослідження розроблено авторський діагностичний інструментарій і визначено рівнів готовності майбутніх фахівців сільськогосподарської галузі до професійної діяльності.

1. Педагогічний експеримент

Організація проведення педагогічного експерименту передбачала реалізацію мети дослідження – перевірити ефективність педагогічних умов формування готовності майбутніх фахівців вищої аграрної освіти до професійної діяльності.

Проведення педагогічного експерименту передбачало розв'язання низки завдань:

¹ Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. Київ – Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.

1) обґрунтувати необхідність підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі до професійної діяльності, окреслити її особливості;

2) розробити й провести діагностику рівня спрямованості й готовності майбутніх фахівців-аграріїв до професійної діяльності;

3) обґрунтувати й експериментально перевірити ефективність структурно-функціональної моделі й педагогічних умов готовності майбутніх фахівців-аграріїв до професійної діяльності.

Варто зазначити, що відповідно до мети й завдань дослідження розроблено програму проведення педагогічного експерименту щодо перевірки ефективності структурно-функціональної моделі й педагогічних умов формування готовності майбутніх фахівців аграрної галузі до професійної діяльності (табл. 1).

Таблиця 1

Програма педагогічного експерименту

№	Зміст роботи	Метод	Передбачуваний результат
1	2	3	4
I етап експерименту (2017–2018 н. р.) – констатувальний			
1	Аналіз філософської, психолого-педагогічної літератури й практики професійної підготовки майбутніх фахівців аграрної освіти до професійної діяльності	Аналіз літератури	Відомості про сучасний стан досліджуваної проблеми
2	Розроблення програми експерименту	Аналіз, синтез, індукція, логічні операції	Постановка мети, завдань, об'єкта, предмета, визначення методологічної та теоретичної основи дослідження, методи
3	Визначення поняття «професійна підготовка фахівців вищої аграрної освіти»	Поняттєвий аналіз	Уточнення та доповнення сутності поняття «професійна підготовка фахівців вищої аграрної освіти»
4	Аналіз і визначення компонентів професійної підготовки майбутніх фахівців вищої аграрної освіти	Аналіз літератури, індукція, логічні операції	Визначення компонентів професійної підготовки майбутніх фахівців вищої аграрної освіти; перелік компонентів та їх характеристика
5	Виокремлення та обґрунтування критеріїв, показників і рівнів професійної компетентності майбутніх фахівців вищої аграрної освіти	Аналіз літератури, індукція, логічні операції	Визначення критеріїв, показники й рівнів професійної компетентності майбутніх фахівців вищої аграрної освіти

Продовження таблиці 1

1	2	3	4
6	Обґрунтування змісту професійної підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої аграрної освіти	Аналіз літератури, логічні операції	Окреслення змісту професійної підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої аграрної освіти
7	Обґрунтування форм, методів і засоби професійної підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої аграрної освіти	Аналіз літератури, логічні операції	Визначення ефективних форм, методів і засобів професійної підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої аграрної освіти
8	Зріз стану сформованості готовності майбутніх фахівців вищої аграрної освіти	Анкетування, тестування	Рівні сформованості готовності майбутніх фахівців вищої аграрної освіти
9	Аналіз результатів дослідження	Методи математичної статистики	Аналіз рівнів сформованості готовності майбутніх фахівців вищої аграрної освіти
II етап експерименту (2019–2020 н. р.) – формуально-діагностичний			
1	Апробація розробленої системи професійної підготовки майбутніх фахівців вищої аграрної освіти	Проведення лекцій, практичних занять із визначених дисциплін, спецкурсу тощо, тестування, анкетування	Система професійної підготовки майбутніх фахівців вищої аграрної освіти
2	Виявлення та визначення рівня сформованості готовності майбутніх фахівців вищої аграрної освіти до професійної діяльності після формуального етапу експерименту	Тестування, анкетування, аналіз, синтез	Рівні сформованості готовності майбутніх фахівців вищої аграрної освіти до професійної діяльності після формуального етапу експерименту
3	Оброблення результатів дослідження: визначення коефіцієнтів отримання сформованості готовності майбутніх фахівців аграрної освіти до професійної діяльності; розрахунок критерію подібності, опитування студентів	Аналіз, синтез, опитування студентів	Коефіцієнти отримання сформованості готовності майбутніх фахівців аграрної освіти до професійної діяльності; розрахунок критерію подібності, визначення ступеня подібності чи різниці контрольної та експериментальної груп; визначення ставлення студентів до професійної діяльності (динаміка); розрахунок критерію подібності

Закінчення таблиці 1

1	2	3	4
4	Коригування розробленої системи професійної підготовки майбутніх фахівців аграрної освіти до професійної діяльності	Логічні операції	Внесення змін до розробленої системи професійної підготовки майбутніх фахівців аграрної освіти до професійної діяльності
5.	Розроблення навчально-методичного забезпечення професійної підготовки майбутніх фахівців аграрної освіти до професійної діяльності з урахуванням вітчизняного й зарубіжного досвіду		Навчально-методичне забезпечення професійної підготовки майбутніх фахівців аграрної освіти до професійної діяльності
III етап експерименту (2020–2021 н. р.) – аналітично-результативний			
1	Формування висновків і розроблення рекомендацій	Логічні операції	Оформлення результату експерименту
2	Завершення роботи над написанням дисертації		
3	Передзахист дисертації		

Констатувальний етап експерименту, який проводився зі студентами, які завершили навчання на 3 курсі у 2018–2019 н. р. У п'яти закладах освіти (табл. 2), передбачав здійснення діагностики рівня готовності майбутніх фахівців аграрної освіти до професійної діяльності з використанням виокремлених компонентів, критеріїв, показників і рівнів.

Таблиця 2

Кількість студентів на констатувальному етапі дослідження

Заклади вищої освіти	К-сть студентів
ВПНУБіП «Мукачівський аграрний коледж»	17
Національний університет біоресурсів і природокористування України	70
Львівський національний аграрний університет	49
ВПНУБіП «Ніжинський агротехнічний інститут»	18
Уманський університет садівництва	30
Разом	184

Мета опитування полягала у виявленні особистих якостей майбутніх фахівців аграрної галузі до професійної діяльності, верифікації актуального вибору на завершальному етапі навчання, встановленні зв'язку респондента з обраною ним професією, визначенні бажаної позиції в майбутній професійній діяльності,

адекватної оцінки організаційних і педагогічних особливостей освітнього процесу. На основі відповідей студентів передбачалося виявлення стану сформованості професійної підготовки майбутніх фахівців-аграріїв.

Констатувальний етап експерименту розпочинався з анкетування студентів, опитування та анкетування викладачів спеціальних дисциплін у вищезазначених вищих аграрних закладах освіти. На такому етапі ставилися такі завдання:

- з'ясувати ступінь розуміння студентами значення обраної ними професії;
- визначити основні труднощі в процесі засвоєння студентами професійних знань;
- виявити, які чинники впливають на професійну підготовку студентів;
- перевірити знання студентів стосовно їх умінь складати плани роботи (графіки експлуатації та ремонту сільськогосподарських машин і техніки), застосовувати знання на практиці;
- проаналізувати стан професійної підготовки студентів відібраних напрямів підготовки шляхом проведення бесід із викладачами спеціальних і фахових дисциплін, спостереження на заняттях.

2. Аналіз результатів за анкетною «Виявлення рівня сформованості й готовності студентів до професійної діяльності»

Рівень теоретичної підготовки студентів щодо формування професійної компетентності перевірявся за допомогою анкетування.

На першому етапі – констатувальному – проведено анкетування студентів (додаток 1) для виявлення рівня їхньої спрямованості й готовності до професійної діяльності. Зміст анкети через запропоновані завдання викладає теоретичні засади професійного навчання: перевірялися рівень мотивації під час вибору спеціальності, знання з фахових дисциплін. Таким чином, здійснено загальну оцінку рівня професійних знань студентів.

Проаналізуємо детальніше відповіді на запитання анкети.

Результати діагностичного зрізу, відповіді на перше запитання «Чи плануєте Ви в майбутньому працювати за спеціальністю?» дали змогу визначити ступінь усвідомлення майбутніми фахівцями-аграрниками значення професії. Значна частина студентів у кількості 77, що відповідає 42% опитаних респондентів, розуміє специфіку обраної професії та готова до професійної діяльності. Водночас більшість студентів у кількості 72, що становить 39%, відчувають труднощі у формуванні своєї думки. Незначна кількість студентів під впливом соціально-економічних факторів – престижність, низький грошовий

дохід, не задоволення від процесу праці, результатів діяльності – в кількості 35 студентів, що відповідає 19%, відповідь на запитання не змогла дати (рис. 1).

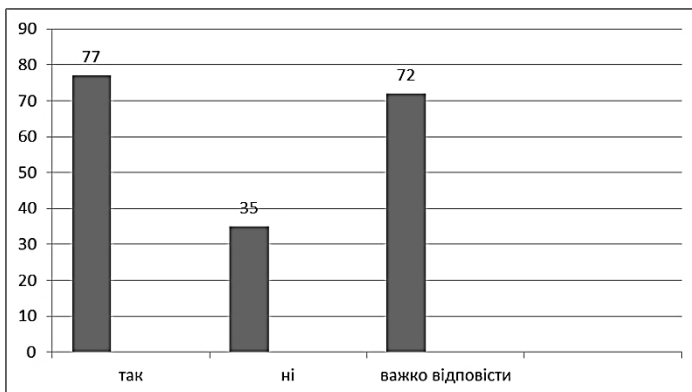

Рис. 1. Результати відповіді на запитання «Чи плануєте Ви в майбутньому працювати за спеціальністю?»

На запитання «На скільки Ви були знайомі з професією перед її вибором?» ствердно відповіли, що впевнені у своєму виборі, 129 респондентів, що становить 70%, 37 опитаних, що становить 20%, – не досить знайомі з професією, 18 студентів, що становить 10%, – не знайомі з професією (рис. 2).

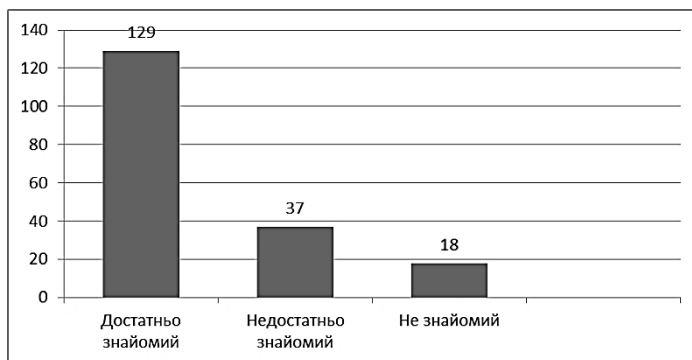

Рис. 2. Результати відповіді на запитання «На скільки Ви були знайомі з професією перед її вибором?»

Як видно з рис. 2, вибір майбутньої професії респонденти робили усвідомлено, на що вказують низькі показники третього варіанту відповіді, тобто не знайомі. Слід зазначити, що професію «фахівець аграрної галузі» вважають досить престижною в Україні, про що свідчать результати анкетування.

На запитання «Чи задоволені Ви вибором майбутньої професії?» ствердно відповіли, що задоволені, 90 студентів, що становить 49%, 70 студентів, що становить 38%, вагаються у своєму виборі. Незначна частина майбутніх фахівців – 24, що становить 13%, – не готові до майбутньої професійної діяльності, оскільки не відчують здатність виконувати професійні обов'язки, не відчують потребу й бажання працювати в аграрній галузі (рис. 3).

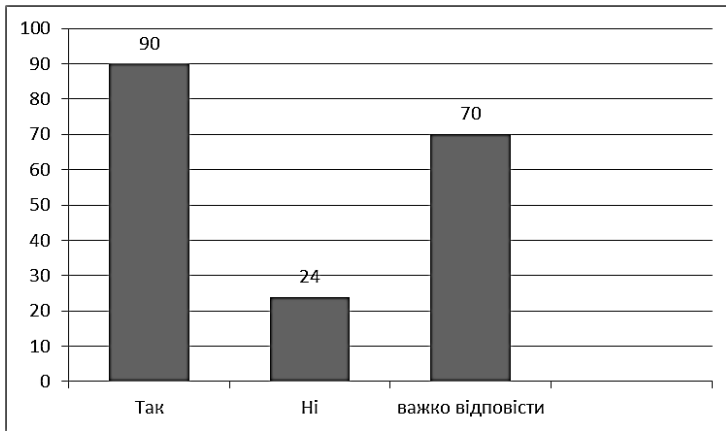

Рис. 3. Результати відповіді на запитання «Чи задоволені Ви вибором майбутньої професії?»

Порівнюючи відповіді опитаних стосовно обраної професії, можна дійти висновку, що в українських аграрних університетах простежується досить подібна структура відповідей, де респонденти переважно обирали перший і другий варіант відповідей, що вказує на свідомий вибір професії агронома.

На запитання «Чи знайомі Ви з інтенсивними технологіями виробництва сільськогосподарської продукції?» ствердно відповіли, що знайомі, 103 респонденти, що становить 56%, не знайомі взагалі 29 студентів, що становить 16%, вагаються у своїх знаннях 52 студенти, що становить 28% (рис. 4).

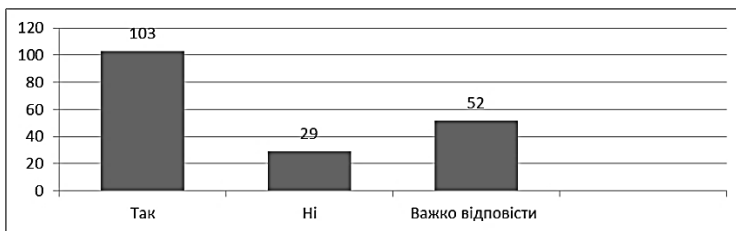

Рис. 4. Результати відповіді на запитання «Чи знайомі Ви з інтенсивними технологіями виробництва сільськогосподарської продукції?»

На запитання «Вмієте Ви скласти плани роботи (графіки експлуатації та ремонту сільськогосподарських машин та обладнання, графіки посіву, обробки рослин?» 46 респондентів, що становить 25% відповіли, що володіють уміннями виконувати таку діяльність, 121 студент, що становить 66%, складають графіки експлуатації та ремонту сільськогосподарських машин та обладнання з допомогою фахівців, 17 опитаних, що становить 9%, відчують труднощі в завданнях такого типу (рис. 5).

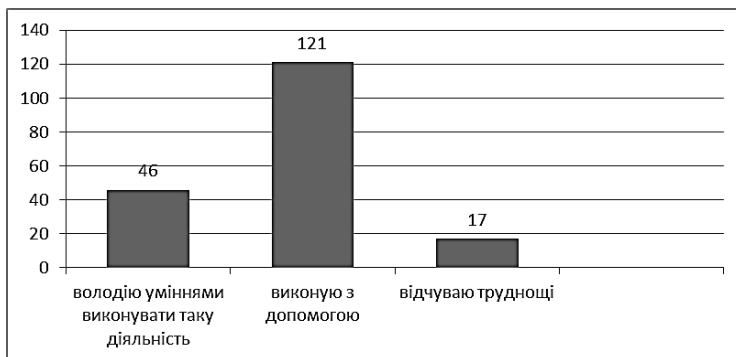

Рис. 5. Результати відповіді на запитання «Вмієте Ви скласти плани роботи (графіки експлуатації та ремонту сільськогосподарських машин та обладнання, графіки посіву, обробки рослин?»

На запитання «Скажіть, будь ласка, Ви готові брати участь у підбитті підсумків виконання завдань із технічного обслуговування та ремонту сільськогосподарських машин, підборі засобів обробки рослин?» ствердно відповіли, що готові, 57 респондентів, що становить 31%; відчують труднощі й невпевнені у своїх знаннях 75 опитаних,

що становить 41%, потребують підтримки й контролю фахівців 52 студенти, що становить 28% (рис. 6).

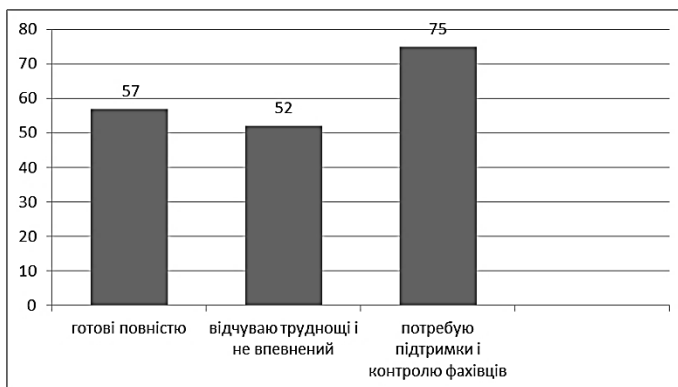

Рис. 6. Результати відповіді на запитання «Скажіть, будь ласка, Ви готові брати участь у підбитті підсумків виконання завдань із технічного обслуговування та ремонту сільськогосподарських машин, підборі засобів обробки рослин?»

На запитання «Чи вмієте проводити аналіз робочих процесів?» ствердно відповіли 107 опитаних, що становить 58%, «ні» – 16 респондентів, що становить 9%, «важко відповісти» – 61 студенти, що становить 33% (рис. 7).

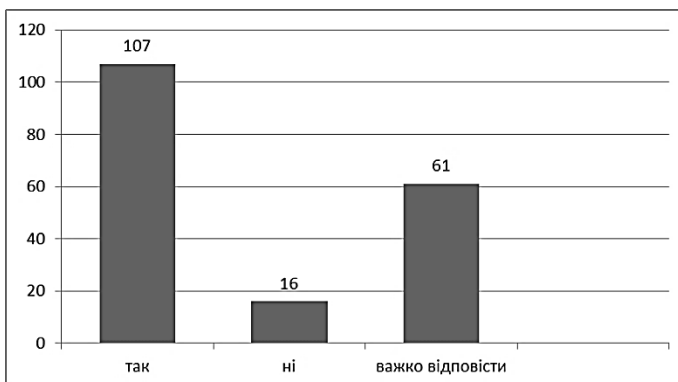

Рис. 7. Результати відповіді на запитання «Чи вмієте проводити аналіз робочих процесів?»

На запитання «Як Ви оцінюєте свої знання та вміння застосовувати й проводити агротехнічні роботи з обробки й догляду за культурними рослинами, з догляду й лікування тварин?» ствердно відповіли, що мають добре сформовані вміння застосовувати здобуті знання на практиці, 33 респонденти, що становить 18%, потребують опосередкованого контролю наставника 138 опитаних, що становить 75%; вважають за потрібне зайнятися самоосвітою щодо набуття заданих умінь 13 студентів, що становить 7% (рис. 8).

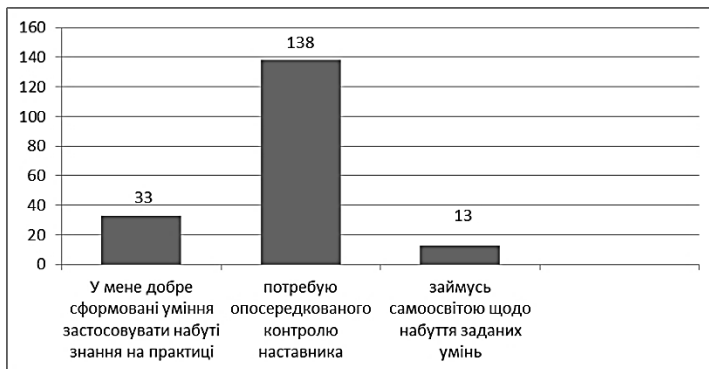

Рис. 8. Результати відповіді на запитання «Як Ви оцінюєте свої знання застосовувати й проводити агротехнічні роботи з обробки й догляду за культурними рослинами, з догляду й лікування тварин?»

На запитання «Чи вмієте Ви організовувати й проводити організаторську роботу з виробничої діяльності, контролювати якість виконання робіт; приймати оптимальні рішення щодо зміни або вдосконалення технологічного процесу» ствердно відповіли 86 респондентів, що становить 47%, «ні» – 22 опитаних, що становить 12%, відчують труднощі – 76 студентів, що становить 41% (рис. 9).

На запитання «Чи вмієте Ви оформляти первинну документацію з обліку звітності; розробляти заходи з охорони праці; проводити інструктаж із техніки безпеки під час виконання робіт в агровиробництві?» ствердно відповіли 46 опитаних, що становить 25%, «ні» – 29 респондентів, що становить 16 %, відчують труднощі 109 опитаних, що становить 59% (рис. 10).

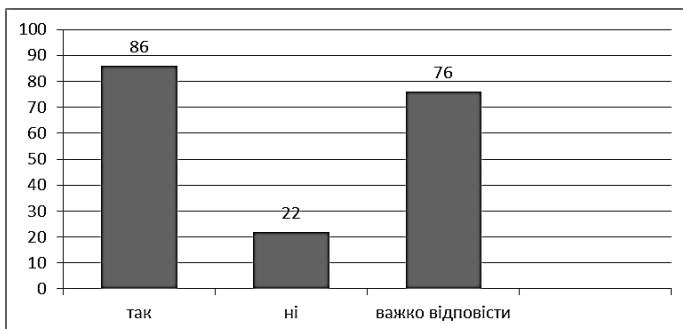

Рис. 9. Результати відповіді на запитання «Чи вмієте Ви організувати й проводити організаторську роботу з виробничої діяльності, контролювати якість виконання робіт; приймати оптимальні рішення щодо зміни або удосконалення технологічного процесу?»

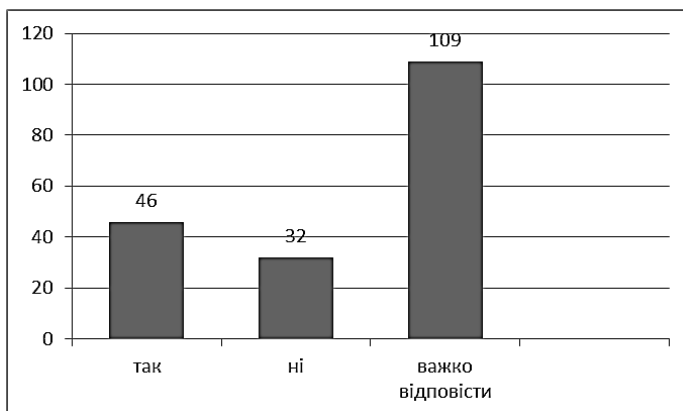

Рис. 10. Результати відповіді на запитання «Чи вмієте Ви оформляти первинну документацію з обліку звітності; розробляти заходи з охорони праці; проводити інструктаж із техніки безпеки під час виконання робіт в агровиробництві?»

Опитані респонденти оцінили власний рівень підготовки за обраною професією таким чином: як високий – 91 респондент, що становить 45%, як середній – 88 опитаних, що становить 44% і 21 студент – як низький рівень професійної підготовки, що становить 11%. З цього видно, що самі студенти оцінюють власні сили й підготовку як недостатню, що вони не готові до здійснення професійної діяльності, а

це вказує на недостатню готовність майбутніх фахівців аграрної галузі до професійної діяльності (рис. 11).

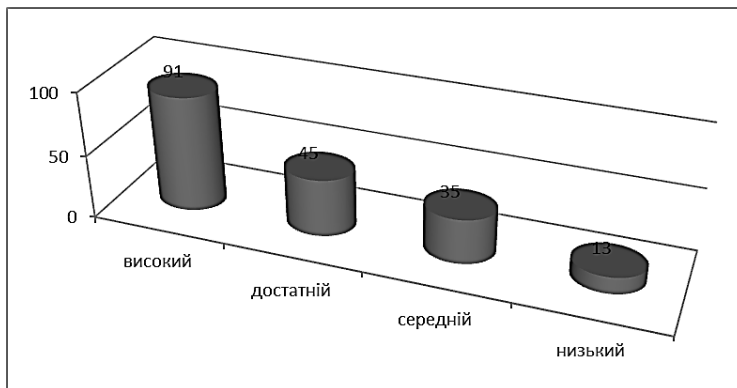

Рис. 11. Рівні готовності фахівців аграрної галузі до професійної діяльності

На констатувальному етапі експериментального дослідження визначалися рівні готовності до професійної діяльності майбутніх фахівців аграрної галузі.

Таблиця 3

Результати констатувального етапу експериментального дослідження

Компоненти	Рівні готовності, кількість студентів (КС) і %								Середній бал (СБ)
	Високий		Достатній		Середній		Низький		
	КС	%	КС	%	КС	%	КС	%	
Мотиваційний	45	24,46	81	44,02	58	31,52	0	0	3,93
Змістовний	41	22,28	83	45,11	60	32,61	0	0	3,90
Процесуальний	43	23,37	85	46,20	56	30,43	0	0	3,95
Особистісно-розвивальний	44	23,91	82	44,57	58	31,52	0	0	3,92
Загальні результати	43	23,37	83	45,11	58	31,52	0	0	3,92

Таким чином, на основі аналізу результатів констатувального етапу, виділених теоретичних основ підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі до професійної діяльності, було виокремлено й теоретично обґрунтовано педагогічні умови й розроблено структурно-функціональну модель підготовки майбутніх фахівців сільськогосподарської галузі. Аналіз результатів констатувального етапу експериментального дослідження свідчить, що підготовку майбутніх фахівців аграрної галузі до професійної діяльності доцільно

вдосконалити в таких напрямках: активізація мотивації майбутніх фахівців аграрної галузі до здійснення професійної діяльності; конструювання варіаційного змісту навчальних дисциплін на основі розроблення спецкурсу «Тенденції професійної підготовки фахівців аграрної галузі в Україні й країнах ЄС» професійної підготовки фахівців аграрної галузі в умовах кредитно-модульної системи управління освітнього процесу; методологічні й методичні засади організації професійної підготовки фахівців аграрної галузі на основі компетентнісного підходу.

3. Аналіз результатів анкетування на тему «Рівень надання якісних послуг студентам аграрних закладів вищої освіти»

Констатувальний експеримент продовжено шляхом анкетування викладачів фахових дисциплін із метою визначення рівня надання якісних послуг студентам аграрних закладів вищої освіти. В анкетуванні взяло участь 38 викладачів.

З метою визначення оцінки рівня надання якісних послуг студентам аграрних закладів вищої освіти викладачам запропоновано анкетування на тему «Рівень надання якісних послуг студентам аграрних закладів вищої освіти». Кожен респондент отримував бланк «анкета», на якому давав відповіді на тестові запитання, обираючи варіант правильної відповіді, й давав розгорнуту відповідь на запитання з другої частини анкети й оцінював власні знання, уміння та навички за 10-бальною шкалою. Обробка першої частини полягала в підрахунку кількості правильних відповідей.

Детальніше схарактеризуємо запитання анкети.

На запитання «Чи сприяє, на Вашу думку, наявність бюджетного місяця підвищенню мотивації студента в процесі навчання?» ствердно відповіли 38 опитаних (100%). Оскільки це прагнення опанувати нові знання та способи пізнавальної діяльності; прагнення досконали опанувати майбутню професію; мотив досягнення та самовдосконалення – прагнення до успіхів у навчанні, перевершення власного рівня попередніх досягнень, прагнення до підвищення власної компетентності, ефективності й майстерності; мотив самоствердження – прагнення мати престижний статус у колективі, заслужити схвалення з боку викладачів, батьків і товаришів.

На запитання «Як впливає на якість освіти поєднання студентами навчання з роботою не за фахом?» відповіли, що негативно, 25 опитаних (66%), тому що студенти не встигають виконувати в повному обсязі та якісно програму дисциплін, 5 респондентів (13,2%) – позитивно, бо це їх робить відповідальнішими, але в більшості випадків, оскільки це робота не за фахом, то вона не сприяє процесу

професіоналізації майбутніх фахівців, наслідком якої є проблеми з конкурентоспроможністю випускників на ринку праці; 8 респондентів (20,8%) не змогли відповісти.

На запитання анкети «Який відсоток студентів у Вашому ВНЗАО по завершенню навчання працюють за фахом?» отримали такі відповіді: 45% – 30 опитаних, менше ніж 20% – 8 респондентів, оскільки вважають, що знайти роботу за фахом важко, досить складно побудувати кар'єру у своїй сфері.

Результати відповіді на питання «Яка причина вступу студентів-бакалаврів до магістратури?» подано на рис. 12.

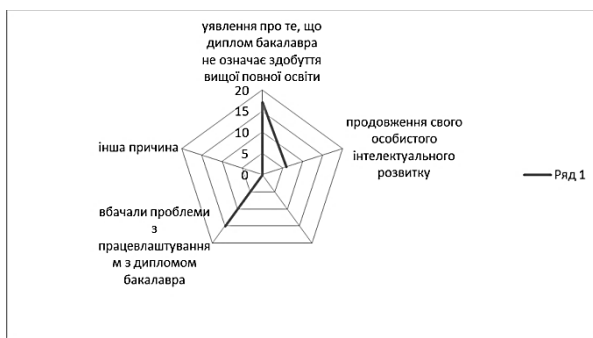

Рис. 12. Результати відповіді на питання «Яка причина вступу студентів-бакалаврів до магістратури?»

З рис. 12 видно, що 17 (44,7%) опитаних вважають, що диплома бакалавра замало для роботи за фахом, 15 респондентів (39,4%) схиляються до думки, що це впливає на працевлаштування, оскільки диплом магістра має попит на ринку праці, випускник підготовленіший до професійної діяльності, 6 опитаних (15,9%) припускають, що диплом магістра потрібен для інтелектуального розвитку.

На запитання «Якої інформації бракує під час визначення перспектив щодо підвищення якості навчання з дисциплін?» всі опитані вважають, що це інформація про сучасні дослідження та їх результати, запровадження обов'язкового публічного обговорення із залученням зовнішніх експертів навчально-методичних матеріалів, що розробляються вперше або доповнюються у зв'язку із суттєвими змінами в програмах курсів; вивчення та використання передового педагогічного досвіду кращих зарубіжних університетів у навчанні майбутніх фахівців аграрної галузі в підготовці навчально-методичних матеріалів; збільшення частки законодавчих і нормативних актів, практичних розробок із передового досвіду, рекомендації науковців, які

опрацьовуються та обговорюються студентами на заняттях, закріплення студентів на робочих місцях баз практики та їх участь у виконанні виробничих завдань.

Викладачі на запитання «Якої інформації Вам бракує під час формування навчально-методичного комплексу дисципліни?» відповіли таким чином: 30 опитаних (79%) зазначили, що бракує сучасних розробок компонентів навчально-методичного комплексу, адже він складається на модульній основі, тут важливо враховувати компетентнісний підхід, обсяг матеріалу, який засвоює студент, повинен бути оптимальним, а форми роботи спрямовані на самостійне отримання нових знань, формулювання власних висновків; 8 опитаних (21%) вважають, що потребує удосконалення законодавча база.

На запитання «Чи задовольняють Вас наявні бази практики для професійної підготовки студентів аграрного профілю?» 90 % опитаних відповіли, що деякою мірою існує проблема налагодження тісної співпраці закладу освіти й підприємства, вдосконалення навчально-виробничого процесу, значна частина випускників поповнює лави безробітних, адже ринок праці вимагає не тільки теоретичних знань, але й практичних навичок, постійно виникають проблеми в організації практичного навчання на базі наявних підприємств.

З метою визначення потреб і мотивів, оцінки знань, умінь і навичок щодо надання якісних послуг студентам аграрних закладів вищої освіти анкетною передбачалися завдання оцінити за 10 бальною системою: 13 – «Оцініть Ваші потреби й мотивацію щодо надання якісних послуг студентам аграрних закладів вищої освіти»; 14 – «Оцініть відповідність Ваших особистісних якостей щодо надання якісних послуг студентам аграрних закладів вищої освіти»; 15 – «Оцініть рівень Ваших знань щодо надання якісних послуг студентам аграрних закладів вищої освіти»; 16 – «Оцініть рівень сформованості Ваших умінь і навичок щодо надання якісних послуг студентам аграрних закладів вищої освіти»; 17 – «Оцініть рівень умінь здійснення Вами самоаналізу й здатності до само-вдосконалення за результатами самоаналізу».

Аналіз експертних оцінок викладачів фахових дисциплін на питання 13–17 анкети дав нам можливість зробити такі висновки: 100% респондентів усвідомлюють потребу й мотивацію щодо надання якісних освітніх послуг студентам, оскільки оцінили це питання на 8–9 балів 35 осіб, і на 7 – лише 3; на 8 і 9 балів оцінили свої особистісні якості щодо надання якісних послуг здобувачам вищої освіти 26 викладачів (68,4%) і на 7 балів – 12 опитаних (31,6%), що свідчить про важливість професійної взаємодії в освітньому процесі, про вплив на результативність освітнього процесу індивідуального стилю, технології викладацької діяльності кожного науково-педагогічного працівника; рівень своїх знань щодо надання якісних послуг студентам на 10 балів оцінило 16 викладачів (42,1%), на 9 – 18 (47,4%), на 8 – 4 опитаних (10,5%), що свідчить про те,

що викладачі усвідомлюють вплив рівня їхнього володіння сучасною нормативною базою щодо особливостей організації освітнього процесу в закладах вищої освіти, фахової, педагогічної, методичної підготовки на рівень готовності майбутніх фахівців-аграріїв до професійної діяльності. Разом із цим оцінка нарівні 9, 8 свідчить також про розуміння необхідності процесу постійного самовдосконалення; відповіді на 16 запитання свідчать про те, що викладачі рівень своєї теоретичної підготовки до реалізації завдань забезпечення якості освітнього процесу оцінюють вище, ніж практичної (21 викладач оцінив на 9, 14 – на 8, 2 – на 7), що ще раз підтверджує думку про важливість тісного взаємозв'язку навчання з практичною підготовкою, налагодження тісної співпраці з базами практик, можливо, й запровадження дуальної освіти; рівень умінь здійснювати самоаналіз і здатність до самовдосконалення за результатами самоаналізу 30 викладачів (79%) оцінили на 9, а 8 (21%) – на 8 балів, що свідчить про: розуміння важливості самонавчання, вдосконалення впродовж усього життя; володіння викладачами навичками рефлексії, які вони можуть розвивати в студентів, що також є дуже важливим для готовності майбутнього фахівця-аграрія до професійної діяльності. Досить високі оцінки педагогічними, науково-педагогічними працівниками своїх мотивів, знань, умінь і навичок щодо забезпечення якості освітнього процесу пояснюється тим, що всі респонденти мають стаж роботи за фахом не менше ніж 10 років.

З метою проведення формувального етапу дослідження визначено контрольні (КГ) та експериментальні групи (ЕГ) студентів. Розподіл студентів на КГ та ЕГ має певні особливості – кількість студентів в обох категоріях груп була майже однаковою, що зображено в табл. 4.

Таблиця 4

Розподіл студентів на контрольні (КГ) та експериментальні (ЕГ) групи

Заклади вищої освіти	КГ	ЕГ
ВПНУБіП України «Мукачівський аграрний коледж»	15	17
Національний університет біоресурсів і природокористування України	28	29
Львівський національний аграрний університет	23	22
ВПНУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»	18	17
Уманський університет садівництва	19	20
Разом	103	105

ВИСНОВКИ

Мету й завдання дослідження реалізовано шляхом проведення педагогічного експерименту на базі ВПНУБіП України «Мукачівський аграрний коледж», Національного університету біоресурсів і природокористування України, Львівського національного аграрного університету, ВПНУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут», Уманського університету садівництва. У педагогічному експерименті

брало участь: 184 студенти – констатувальний етап, 208 респондентів – формувальний етап.

Констатувальний етап дослідження передбачав діагностику сучасного стану готовності майбутніх фахівців аграрної галузі до професійної діяльності шляхом використання конкретизованих компонентів, критеріїв, показників і рівнів. Результати констатувального етапу засвідчили потребу в удосконаленні змісту підготовки майбутніх фахівців сільськогосподарської сфери до професійної діяльності.

Дані, одержані в результаті педагогічного експерименту, статистично оброблені й дають можливість сформулювати висновок, що ефект змін зумовлений реалізацією педагогічних умов формування готовності майбутніх фахівців аграрної освіти до професійної діяльності.

АНОТАЦІЯ

У розділі (параграфі) розглянуто результати експериментального дослідження професійної підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі до професійної діяльності. Викладено логіку розгортання дослідно-експериментальної роботи впродовж 2018–2019 років. На теоретичному етапі встановлено актуальність досліджуваної проблеми, визначено мету, об'єкт, предмет, завдання дослідження. На констатувальному етапі розроблено авторський діагностичний інструментарій і досліджено рівні готовності майбутніх фахівців сільськогосподарської галузі до професійної діяльності. Конкретизовано особливості формування контрольних та експериментальних груп. Основною метою проведення формуального етапу є перевірка ефективності реалізації визначених педагогічних умов. Результати констатувального етапу засвідчили потребу в удосконаленні змісту підготовки майбутніх фахівців сільськогосподарської сфери до професійної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. Київ – Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.

Information about the author:

Lakatosh M. O.,

Postgraduate Student at the Department of Pedagogy of Preschool
and Primary Education

Mukachevo State University

26, Uzhhorodska str., Mukachevo, Transcarpathian region, 89600, Ukraine